

[Poul Møller.]

det, som i de sidste ni år har været dansk udenrigspolitik. Osvald Helmuth har jo tidligere på mesterlig vis populariseret en revyise om den højtærede egentlige udenrigsministre, men når vi betragter hans stedfortræder, så føler jeg i hvert fald mere trang til at mindes en anden af Helmuths viser, nemlig „Kom hjem, kom hjem, åh kom dog hjem“.

Det er måske endda ingen tilfældighed, at den stedfortrædende udenrigsminister nu er radikal. Den radikale tendens præger jo mere og mere landets udenrigspolitik. Vi mindes således Iraqkonflikten, hvor regeringen søndag den 20. juli befandt sig meget nær ved et skridt, der på afgørende vis ville have placeret Danmark i et modsætningsforhold til vore naturlige allierede og på vej ind i en neutralitetspolitik. Dette blev heldigvis afværget — men æren herfor tilkommer ikke regeringen.

Siden tinget var samlet, har verdenspolitikken desværre ikke på nogen måde været præget af den afspænding, som alle håbede på, og som regeringen har næret tillid til i sin forsvarspolitik. Hverken konflikten omkring Iraq, Jordan og Libanon eller det fjernøstlige opgør om Formosa giver håb om en snarlig afspænding; heller ikke Sovjetunionens holdning til Jugoslavien og til de revisionistiske tendenser i de forskellige landes kommunistpartier, bl. a. vort eget, peger hen imod en begyndende afspænding.

På denne baggrund må også vor forsvarspolitik bedømmes. Denne sag har nu været placeret i et mærkværdigt dødvande siden valget i fjor forår. Det forlig, som da kunne gennemføres, og som de tre partier, der i 1949 gik ind for tilslutning til Atlantpagten, var enedes om, blev af den nye regering lagt til side som politisk uden realitet. Det gamle samarbejde imellem de tre partier på dette område var dermed tilintetgjort af socialdemokratiet. Vort lands forsvarsminister erklærede allerede i foråret 1957, at de da gennemførte nedskæringer var uforvarsvarlige, at de ville gå ud over forsvarets effektivitet. Da finansloven blev behandlet i finansudvalget sidste vinter, udtalte den højtærede forsvarsminister under et samråd, at det i det lange løb var uforvarsvarligt at opretholde det nuværende apparat inden for den stærkt nedskårne bevillingsramme.

Alligevel er der intet sket i forsvarsudvalget. 18 måneder efter regeringsdannelsen, just efter åbningstalen, står vi aldeles uvidende om, hvad regeringen vil i denne sag.

Vi havde længst muligt håbet, at vi kunne få skabt det, der blev kaldt frit lejde. Vor tidligere gruppeformand søgte i januar i år at påkalde det danske socialdemokratis interesse i at fastholde det forsvarspolitiske samarbejde; vi tilbød den højtærede statsminister, at vi ikke på nogen måde ville benytte os politisk af, at de enkelte regeringspartier optrådte hver for sig. Vi spurgte under afslutningsdebatten den højtærede statsminister, om han ville foretrække et forsvarspolitisk forlig med os fremfor med det radikale venstre. Hans svar lod intet tilbage at ønske i klarhed så lidt som det ærede medlem hr. Per Hækkerups tale i dag; han foretrak at løse denne sag med de radikale. Vi ved ikke, om det er de radikale, der har bundet socialdemokratiets hænder fra fase til fase; men vi ved, at regeringen klart og tydeligt har tilkendegivet, at en ny forsvarsordning ikke kan vedtages uden de radikales stemmer. Dette stod for så vidt klart for os allerede ved regeringsdannelsen, men vi håbede at kunne ændre forholdet. Det blev tydeligere for os, da regeringen i august i fjor i modsætning til sin programerklæring i juni i forfjor nedsatte et internt forsvarsudvalg til behandling af forsvarslovgivningen — derved var det klart, at socialdemokratiet bandt sig til at forhandle med de radikale, inden partiet fremlagde sine synspunkter i forsvarsudvalget. Alligevel gjorde vi forsøg på at kalde socialdemokratiet tilbage til den gamle politik — men som nævnt forgæves. Vi blev i det forsvarspolitiske udvalg endnu et år i håb om, at det kunne lykkes at bringe noget godt ud af det. Men forgæves. Der skete faktisk intet — udvalgets møder blev kortvarige sammenkomster, der holdtes med lange mellemrum, og uden at udvalget blev præsenteret for noget, der blot lignede et oplæg til forhandlingerne.

Sådan er det nu gået i 18 måneder! Vi ved i dag, at den kommende forsvarsordning skal accepteres af de radikale; spørgsmålet er derefter for os; hvordan kan vi sikre os, at en sådan ordning bliver så god, som det overhovedet er muligt under disse mærkelige politiske forudsætninger, at det flertal,